

Høring om ny udviklingspolitik

Udenrigsministeriet har den 19. marts sendt en ny strategi for dansk udviklingspolitik i høring. DI har følgende kommentarer til høringen:

Et godt fundament for fremtidens udviklingsbistand

1. Generelle kommentarer

DI mener, at den nye strategi for dansk udviklingspolitik "Frihed fra fattigdom – frihed til forandring" udgør et godt fundament for fremtidens udviklingsbistand. Det ultimative formål med dansk udviklingsbistand må være at hjælpe modtagerlandene til at blive uafhængige og ligeværdige aktører i en globaliseret verden. Hvis vi skal nå det mål, er der behov for nye strategier, nye metoder og nye instrumenter.

Ingen fattigdomsbekæmpelse uden vækst

Det er meget positivt, at den nye strategi afspejler, at man har lyttet til afrikanske ledes anbefalinger om at styrke privatsektordrevet vækst for på den måde at bekæmpe fattigdom. Der er ingen tvivl om, at uden vækst, erhvervsudvikling og jobskabelse vil det være umuligt at nå 2015-målene. Dette bekræftes af de lande, der er kommet længst i kampen for at nå 2015-målene, netop fordi de har satset målrettet på at styrke erhvervsudvikling og vækst. Samtidig kan den private sektor ofte levere effektive løsninger på hele paletten af udviklingsmål, som når en dansk virksomhed udvikler en markedsbaseret løsning til fremskaffelse af rent vand i landområder.

Behov for yderligere fokus på udvikling af de produktive sektorer

Det er dog også vigtigt at understrege, at udvikling af de produktive sektorer fortsat udgør en meget lille del af Danmarks samlede udviklingspolitiske engagement på trods af den planlagte stigning. DI mener, at der er behov for en fortsat stigning i det danske fokus på jobskabelse og erhvervsudvikling over de kommende år.

Prioritering og risikovillighed er nødvendigt

Det er desuden positivt, at den nye strategi gør op med tidligere tiders frygt for at prioritere. Den danske udviklingsbistand gør mest gavn, hvis den fokuseres på områder og sektorer, hvor vi har stærke kompetencer, der møder et lokalt behov. Endvidere ser DI positivt på strategiens udmelding om, at risikovillighed er en nødvendighed. Naturligvis bør korrupsion og uregelmæssigheder bekæmpes, men hvis vi vil have mest udvikling

for pengene, kræver det ind imellem, at vi tager en risiko og afprøver nye ideer.

Ud over ovenstående generelle kommentarer til strategien, har DI følgende specifikke kommentarer til kapitlerne.

2. Partnerskaber for forandring

Der skal stilles krav til partnere

DI mener, det er positivt, at Danmark vil bygge sit udviklingsengagement på samarbejde med aktører indenfor alle sektorer, der kan og vil skabe forandringer. Det er desuden vigtigt, at der stilles krav til disse partnere, både når det gælder korrupsionsbekæmpelse og professionalisering.

Vi kan også lære af nye donorer

De nye donorer får større og større indflydelse i disse år. Det er derfor positivt, at Danmark tager aktivt stilling til dem og deres involvering i udviklingslandene. I strategien gives udtryk for en meget kritisk holdning til de nye aktører, men det er også vigtigt at bibeholde et åbent sind og vurdere, om vi også kan lære noget af dem. I nogle lande har de nye donorer gennemført projekter på effektiv vis og skabt langvarige bæredygtige udviklingseffekter, der værdsættes af modtagerlandet. DI opfordrer derfor til, at man ikke kun er kritisk overfor nye donorer, men også søger at kortlægge resultaterne af deres aktiviteter og lære af deres metoder.

En stærkere stemme til EU

DI ser positivt på hensigten om at styrke det danske udviklingspolitiske engagement i EU og styrke EU's rolle på den globale udviklingspolitiske arena. Som verdens største donor er det vigtigt, at EU også får en stærkere stemme på internationalt plan, og at EU bliver en mere professionel og åben aktør.

DI mener, at det er positivt, at Danmark ønsker at fokusere sit udviklingspolitiske engagement på færre lande, samt at man fremover vil anlægge en mere fleksibel tilgang til hvilke instrumenter, der benyttes i de forskellige lande.

Vigtigt at vælge de rette lande

Det er vigtigt, at den fremtidige gruppe af partnerlande sammensættes på en måde, så Danmarks bistand skaber den størst mulige og mest bæredygtige effekt på lang sigt. Derfor er det positivt, at landene udvælges både ud fra behov, relevans og potentialet for at skabe effekter. Her bør danske kompetencer (både i den akademiske verden, civilsamfundet og den private sektor) spille en vigtig rolle. Endelig bør gruppen af lande sammensættes som en portefølje. Det er naturligvis vigtigt at støtte de allersvageste lande, men samtidig kan lande, der er inde i en god udvikling, spille en rolle som "økonomisk lokomotiv" for de omkringliggende lande. Desuden er der i disse lande ofte muligheder for at benytte instrumenter, der tiltrækker privat kapital og er mindre belastende for udviklingsbudgettet. DI mener dermed, at fremtidige partnerlande bør udvælges blandt andet ud fra behovet for danske kompetencer, og

at der både vælges mellem de svageste udviklingslande og de lande, der udviser et større potentiale.

Danida bør også tænke regionalt

Endelig ser DI meget positivt på ønsket om at styrke det regionale samarbejde. DI mener, at dette også bør afspejle sig i Danidas administration af instrumenter og programmer, således at det bliver lettere at anlægge en regional tilgang eksempelvis i benyttelse af erhvervsinstrumenterne.

Frihed, demokrati og menneskerettigheder også vigtigt for erhvervslivet

3. Frihed, demokrati og menneskerettigheder

DI støtter den nye strategis fokus på frihed, demokrati og menneskerettigheder. Dette er emner, der også er vigtige for erhvervslivet, herunder danske virksomheder og deres aktiviteter i udviklingslandene. Hvis der er respekt for menneskerettighederne og fravær af korrupsion samtidig med, at myndighederne håndhæver lovgivningen, skaber det også lige konkurrencevilkår og styrker virksomhedernes muligheder for at sikre en ansvarlig leverandørstyring.

Erhvervslivet er en medspiller

I forhold til god regeringsførelse, respekt for menneskerettigheder og arbejdstagerrettigheder samt kampen mod korrupsion, vil den private sektor ofte være en vigtig medspiller. DI mener derfor, at erhvervslivets organisationer bør inddrages på lige fod med civilsamfundet og fagforeningerne i arbejdet for disse udviklingsmål.

Erhvervsudvikling fylder stadig for lidt

4. Vækst og beskæftigelse

DI støtter det øgede fokus på privatsektordrevet vækst, der lægges op til i den nye strategi. Det er dog vigtigt at holde i mente, at udvikling af de produktive sektorer fortsat udgør en meget lille del af det danske udviklingspolitiske engagement. De mest langsigtede og bæredygtige udviklingseffekter skabes, når mennesker får mulighed for selv at skabe sig en indkomst, der kan betale for mad på bordet samt uddannelse og sundhedsydelse. DI mener, at der fremover bør sættes endnu større fokus på økonomisk vækst drevet gennem udvikling af de produktive sektorer.

Rammevilkår og adgang til viden og teknologi er vigtigt

Det er desuden vigtigt at gøre klart, at virksomheder i udviklingslandene kun kan blive konkurrencedygtige, hvis der sættes ind på flere områder. Det gælder bekæmpelse af handelsbarrierer og forbedring af erhvervsklimaet. Men hvis der ikke samtidig sættes ind for at sikre udviklingslandene adgang til viden og teknologi, vil de ikke kunne udvikle sig med den fart, der kræves for at konkurrere både på deres eget hjemmemarked, på regionale markeder samt på det globale marked.

FDI - en vigtig vej til udvikling

I dag består den største del af kapitaloverførsler til udviklingslandene af direkte udenlandske investeringer, FDI. FDI bidrager med mange positive udviklingseffekter i form af teknologi-overførsel, jobskabelse og adgang til udenlandsk valuta. De lande, der over de seneste år har oplevet den største fremgang i

forhold til 2015-målene, har satset målrettet på at tiltrække FDI. Der er dog meget stor forskel på, hvor mange investeringer, forskellige udviklingslande formår at tiltrække. DI mener, at det bør være en vigtig målsætning for dansk udviklingspolitik at hjælpe udviklingslandene med at tiltrække bæredygtige udenlandske investeringer.

Høje omkostninger og risici holder investorerne væk

Grunden til at nogle lande tiltrækker meget få udenlandske investeringer er først og fremmest, at omkostningerne og risikoen ved at drive forretning i de forskellige lande varierer meget. Det skyldes i høj grad dårlige rammevilkår for erhvervslivet, men en anden stor barriere er valutausikkerhed. DI anbefaler derfor, at Danmark fremover gør en speciel indsats for at identificere og bekæmpe barrierer for udenlandske investeringer i udviklingslandene.

Manglende markedsadgang er en af de største barrierer for erhvervsudvikling og vækst, og det er derfor positivt, at Danmark vil spille en aktiv rolle for at bekæmpe handelsbarrierer. Øvrige lokale rammevilkår, herunder infrastruktur, adgang til kapital og mangelfuld lovgivning og retssystemer spiller også en stor rolle.

Viden, teknologi og innovative løsninger hjælper til at skyde genvej

Udviklingslandene har et stort behov for adgang til viden, teknologi og innovative løsninger. Forbedring af erhvervsklimaet alene vil ikke gøre erhvervssektoren i udviklingslandene konkurrencedygtig, og der er derfor behov for overførsel af viden og teknologi. Samtidig kan dette samt nye innovative løsninger hjælpe udviklingslandene til at skyde genvej og løse udviklingsbarrierer på overraskende vis. Eksempelvis havde få forudset hvilken forskel, udviklingen af mobiltelefoneteknologi og brugen af mobiltelefoner ville gøre for udviklingslandene.

Erhvervsinstrumenter det bedste middel til overførsel af viden og teknologi

Den mest effektive metode til overførsel af viden og teknologi er gennem direkte partnerskaber mellem virksomheder samt gennem direkte private investeringer. Derfor spiller de danske erhvervsinstrumenter: Blandede Kreditter, B2B programmet, IPD programmet og Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene en vigtig rolle. DI anbefaler, at erhvervsinstrumenterne fremover styrkes, og at de budgetmæssige rammer øges for at følge efterspørgslen fra modtagerlandene og interessen fra deres danske partnere.

Hele værdikæden er vigtig

Værdikædetilgangen har allerede vist sin værdi, og DI ser derfor meget positivt på, at den også fremover vil spille en styrket rolle i dansk udviklingsbistand. DI ønsker dog at fremhæve, at det er vigtigt at definere værdikædebegrebet, således at der er enighed om brugen af det. Det er vigtigt at understrege, at udvikling af værdikæder kun har en effekt, hvis der anlægges en holistisk tankegang. Det betyder, at hele værdikæden skal inddrages fra producenten over forarbejdning til afsætning og forbruger. Ingen led i kæden er vigtigere end andre, og hvis et en-

kelt led i kæden falder bort eller fungerer dårligt, kan det gøre indsatser i andre dele af kæden irrelevante. Der har tidligere været en tendens til udelukkende at fokusere på produktionsleddet i værdikæden, hvilket har resulteret i fejlslagne projekter, fordi der ikke har været aftagere til produkterne, eller fordi de ikke kunne komme frem til aftagerne. DI mener, at Danmark i arbejdet med værdikæder bør lægge lige stor vægt på alle led i kæden fra producent over forarbejdning til afsætning og forbruger.

Risiko opvejes af resultater

Det er vigtigt at fremhæve, at strategiens fokus på risikovillighed også bør gælde for erhvervsudvikling. Når man involverer sig i udvikling af virksomheder, indebærer det en vis risiko. Denne risiko opvejes dog af de resultater, som succesfulde partnerskaber og projekter bærer med sig.

Bedre skattesystemer finansierer udvikling og forbedrer rammevilkårene

Endelig støtter DI strategiens mål om at støtte opbygningen af mere effektive skattesystemer. Det er vigtigt, at den øgede erhvervsudvikling benyttes til at finansiere sociale systemer og offentlige serviceydelser. Samtidig vil det bidrage til at forbedre erhvervsklimaet og dermed tiltrække investeringer, fordi forudsigeligheden styrkes, og virksomhedernes administrative byrder lettes. Forsikringsløsninger til de fattigste er desuden en god og omkostningseffektiv måde at sikre de fattigste gennem en markedsbaseret løsning.

5. Ligestilling

Ligestilling mellem køn og kvinders økonomiske og sociale rettigheder og muligheder er en vigtig nøgle til mange udviklingsproblemer. Derfor støtter DI strategiens fokus på ligestilling.

Kvindens økonomiske muligheder og rettigheder er specielt vigtige

Flere studier viser, at kvinders øgede indkomster skaber specielt gode udviklingseffekter for hele familien. DI mener derfor, at det er nødvendigt at lægge større vægt på arbejdet for at forbedre kvinders økonomiske rettigheder og muligheder. På mange punkter kommer generelle forbedringer af erhvervsklimaet specielt kvinderne til gode, blandt andet bekæmpelse af administrative byrder. DI opfordrer derfor til at sætte målrettet ind for at forbedre erhvervslivets rammevilkår til gavn for kvinderne specielt og samfundet generelt.

6. Stabilitet og skrøbelighed

Konflikter er et af de mest ødelæggende elementer for udvikling. DI støtter derfor strategiens fokus på stabilitet og skrøbelighed.

Fattigdom og konflikt hænger sammen

Det er ofte bevist, at fattigdom og konflikter hænger tæt sammen. Det gælder både som årsag til udbrud af konflikter, samt til at konflikter blusser op igen. Ofte er der ingen alternative indkomstmuligheder for tidligere soldater, hvilket tilskynder til uroligheder.

Økonomiske muligheder for lokalbefolkningen er derfor et af de vigtigste elementer i både forebyggelse og bekæmpelse af konflikter. Det kan være svært og dyrt, men er ofte den mest effektive måde at bekæmpe uroligheder.

Større fokus på alternative indkomstmuligheder

DI mener, at kapitlet om stabilitet og skrøbelighed bør have større fokus på at skabe indkomstmuligheder for lokalbefolkningen. Dette kan ske gennem igangsætning af infrastrukturprojekter, iværksættertræning og lignende initiativer.

Sikkerhed kan desuden fremmes gennem en række forskelligartede tiltag, herunder etablering af en sikkerhedsmæssig infrastruktur gennem tilvejebringelse af teknologisk kapacitet.

Udnyt virksomhedernes kompetencer

Den private sektor besidder markante kompetencer indenfor sikkerhedssektoren og kan spille en aktiv og positiv rolle i forhold til udmøntningen af Danmarks fremtidige fremme af stabilitet og frihed, hvis dette sammentænkes med andre tiltag som f.eks. uddannelse af politi- og forsvarsmyndigheder mv.

Danske virksomheders engagement kan også medføre stærkere relationer med potentielle partnervirksomheder i de pågældende lande, da leverancer indenfor sikkerhedsindustrien ofte indebærer en langvarig forpligtigelse til at servicere de leverede løsninger. DI anbefaler derfor, at den private sektor i højere grad tænkes ind i Danmarks arbejde med stabilitet og skrøbelighed.

7. Miljø og klima

Udviklingslandene har i høj grad behov for bedre adgang til energi for at kunne udvikle sig. Samtidig er det de fattigste lande, der rammes hårdest af klimaforandringerne på trods af, at de har bidraget mindst til den globale CO₂ udledning. Derfor støtter DI den nye udviklingspolitiske strategis fokus på miljø, energi og klima.

Virksomhederne har stærke kompetencer indenfor grøn energi

Det er positivt, at strategien sigter på at inddrage den private sektor for at fremme udviklingslandenes adgang til pålidelig og bæredygtig energi. Flere danske virksomheder er allerede involveret i projekter, der øger husholdningers og virksomheders adgang til elektricitet, men potentialet er langt større. Hvis virksomhederne skal involvere sig i flere af disse projekter, er det vigtigt, at rammebetingelserne forbedres, samt at de rigtige finansielle instrumenter og risikominimeringsinstrumenter er til rådighed. DI mener, at der er behov for en forbedring af de finansielle rammevilkår for virksomhedernes inddragelse i at levere bæredygtig energi.

8. Udmøntning

DI ser frem til at følge udarbejdelsen af handlingsplaner for de fem prioritetsområder og bidrager gerne til arbejdet. Den nye strategi for dansk udviklingspolitik udgør en god ramme for

fremtidens danske udviklingsbistand, og det er derfor DI's håb, at handlingsplanerne vil følge op på de gode takter. Dette gælder blandt andet i forhold til et øget fokus på vækst og den private sektor som et middel til at opnå en lang række udviklingsmål.

DI står naturligvis til rådighed, hvis der er behov for en udbygning af ovenstående.